

Erfgoedprikkel – De Zilvervloot

400 jaar geleden hadden Spanje en Nederland oorlog met elkaar. Spanje wilde de baas zijn in Europa en probeerde Nederland te veroveren. Allebei hadden ze soldaten die je moest betalen om voor je te vechten. De Spaanse koning had heel veel soldaten en die mannen wilden genoeg geld en eten krijgen, want ze waren ver van huis voor hem aan het vechten. Daarom haalde Spanje met schepen zilver uit Zuid-Amerika en betaalde de soldaten hiermee.

Elk jaar voer een vloot van wel 50 schepen naar Zuid-Amerika om het zilver op te halen. Ze hadden veel kanonnen aan boord, want ze waren bang voor piraten. Al 100 jaar ging dat goed. Nog nooit was het een piraat gelukt om een Spaans schip te kapen en het zilver te stelen. Totdat Piet Hein in opdracht van Nederland het ging proberen. Hij werd de admiraal van een vloot van 30 schepen en voer in 1628 naar het eiland Cuba bij Zuid-Amerika.

Piet Hein had een plan. Hij ging de Spaanse vloot overvallen als ze langs kwam varen op weg naar huis met al hun schatten. Iedereen wist dat dat wel 25 miljoen dukaten (gulden/euro) waard was maar iedereen wist ook dat Piet Hein in de buurt was. Dus durfden de Spanjaarden niet naar huis te varen. Maar Piet Hein had geluk. Door een orkaan waren 20 schepen van de grote vloot van Spanje uit koers geraakt en die voeren zo naar de plek waar Piet Hein lag. De schepen van Piet Hein konden hen omsingelen en klem varen. Daarna werden de schepen geënterd en geplunderd. Vier grote schepen (galjoenen) vol zilver wisten te ontsnappen, maar ze liepen vast in een baai en de kanonnen werkten niet. De mannen van Piet Hein hebben de Spaanse bemanning van boord laten gaan met voldoen eten om te overleven. De grote schepen zijn met al het zilver, maar ook goud en duizend parels, sieraden en kisten met suiker meegenomen. De totale waarde van de piraterij was meer dan 10 miljoen dukaten.

Met de vier veroverde schepen als buit voer Piet Hein naar Nederland terug. Dat was niet makkelijk want de Spanjaarden wilden het zilver terugpakken. En ook andere piraten waren op jacht naar zilver en goud. Onderweg ging het ook stormen en was het moeilijk om alle schepen bij elkaar te houden. Vlak bij Nederland waren er nog meer kapers die de vloot wilden veroveren. Maar Piet Hein was slim en voer naar Engeland totdat het veilig was om naar Nederland te varen.

In Nederland wist iedereen al dat Piet Hein de zilvervloot had gewonnen. Hij was een held en er werden grote feesten georganiseerd met lekker eten en met vuurwerk. Als beloning kreeg hij 6 duizend dukaten. Prins Frederik Hendrik, die de generaal (hoogste baas) van het leger was, kreeg 700 duizend dukaten. En dat terwijl hij niet meegevaren had. Daarmee betaalde hij wel zijn soldaten extra goed om tegen de Spanjaarden te vechten. De Spaanse soldaten kregen veel minder geld van hun koning en hadden honger, want Spanje had nu veel minder geld om eten te brengen. Ze wilden niet meer vechten en zo won Nederland eindelijk (na 80 jaar) de oorlog met Spanje.

Piet Hein ging nog één keer varen met zijn schip de Vliegende Groene Draeck. In opdracht van Frederik Hendrik wilde hij de kapers verslaan die Hollandse schepen probeerden tegen te houden. Dat lukte hem, maar hij werd geraakt door een kogel en was toen dood. Piet Hein werd teruggevaren naar Nederland en als zeeheld in de Grote kerk van Delft begraven.

Frederik Hendrik was door de zilvervloot de rijkste man van Nederland en bouwde een mooi paleis in Honselaarsdijk. Toen hij dood ging werd hij in dezelfde kerk als Piet Hein begraven.

N.B. Eigenlijk veroverde Piet Hein de Zilvervloot in opdracht van de WIC (West Indische Compagnie) maar dat is lastig uit te leggen.

Was Piet Hein een piraat? [Wikiwand Piet Hein](#) (d.d. 27-01-2020).

In november 1623 trad hij in dienst bij de pas opgerichte West-Indische Compagnie. Hij kreeg opdracht de stad [Salvador da Bahia](#) aan te vallen en kreeg [kaapbrieven](#) mee om schepen van vijandelijke mogendheden in beslag te nemen, ook wanneer het geen oorlogsschepen waren. Dat betekende dat hij van de [Staten-Generaal der Nederlanden](#) toestemming had om Spaanse en Portugese koopvaarders aan te vallen.^[7]

7. [↑] Dit was overigens een methode die door alle zeevarende landen werd gehanteerd; de Nederlanders hadden er zelf nog de meeste moeite mee omdat ze de leer aanhingen van het [mare liberum](#), de vrije zee.

Verantwoording: Ik kan niet vinden hoeveel zilverschepen er jaarlijks naar Zuid-Amerika voeren. Op basis van de omvang van de veroverde helft van de zilvervloot schat ik tussen 40 en 50 schepen. Dukaten en guldens zijn munten uit die tijd. Kies maar wat goed past. De precieze waarde van het geld is niet bekend en is voor het begrip ook niet belangrijk. Ik heb die getallen mooi rond gemaakt.

Weetje 1: De 80-jarige oorlog was na de zilvervloot niet meteen afgelopen. Duurde nog 20 jaar, maar door de zilvervloot waren we wel ineens aan de winnende hand i.p.v. de verliezende. Anders waren we een provincie van Spanje geworden.

Weetje 2: Voor de Nederhof in Honselersdijk staat een standbeeld van Frederik Hendrik.

Weetje 3: Bij het paleis van Honselersdijk hoorde een mastbos. Dit was speciaal aangelegd dennenbos om mooie rechte stammen te laten groeien voor de masten van schepen. De mast is een heel belangrijk onderdeel van een schip en daarom was het verstandig om zelf goede bomen te hebben.

[Kinderliedje over de zilvervloot](#) (d.d. 27-01-2020).

Bronnen:

[Slag in de Baai van Matanzas](#) (d.d. 27-01-2020) en Het Huis Honselaarsdijk (Th. Morren 1909)

[Schilderij over de verovering van de zilvervloot](#) (d.d. 27-01-2020)

[Foto van zilveren kan die buitgemaakt was](#) (d.d. 27-01-2020)

[Afbeelding Piet Hein](#) (d.d. 27-01-2020)

[Afbeelding Frederik Hendrik](#) (d.d. 27-01-2020)

Auteur: Jolanda Faber – Historisch Archief Westland – hawestand@gemeentewestland.nl.